

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

Профспілка працівників освіти і науки України

Щодо розгляду звернення

На виконання доручення Прем'єр-міністра України Д. Шмигала від 31.12.2020 № 53111/1/1-20 до листа Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (zareestrovano u Aparati Verkhovnoi Radi Ukraini vid 29.12.2020 № 04-24/10-2020/253193) у Міністерстві освіти і науки спільно із Міністерством фінансів, Міністерством юстиції, Міністерством соціальної політики та Міністерством охорони здоров'я розглянуто ваше звернення від 17.12.2020 № 2 щодо збільшення обсягів видатків на освіту і науку у Державному бюджеті України на 2021 рік, необхідних для прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників», та інших питань, пов'язаних із фінансуванням закладів освіти та повідомляємо.

1. Відповідно до вимог статті 78 Закону України «Про освіту» держава забезпечує асигнування на освіту в розмірі не менше 7% валового внутрішнього продукту (ВВП) за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, не заборонених законодавством.

На даний час прогнозні видатки зведеного бюджету на освіту на 2021 рік складають 6,7 % від ВВП.

2. Щодо проекту постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання оплати праці педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників» (далі – проект постанови) зазначаємо, що цей проект постанови був розроблений Міністерством освіти і науки як альтернативний варіант підвищення рівня оплати праці працівників галузі освіти і науки для поетапної реалізації положень статті 61 Закону України «Про освіту» та статті 36 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» у зв'язку із рішенням Уряду про зупинення до 31 грудня 2021 року дії постанови Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки».

Проектом постанови передбачалося встановити у 2021 році для педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників державних і комунальних закладів, установ освіти незалежно від їх підпорядкування додатковий коефіцієнт підвищення посадових окладів (ставок заробітної

Сертифікат: 008498ff001fcb2f000000047b3000f9e7d9e258
Підписувач: Даниленко Світлана Василівна
Дійсний: з 03.06.2020 11:27 по 03.06.2022 11:27
Цифрова позначка часу: 12.01.2021 11:33:29

Міністерство освіти і науки України

1/11-125 від 12.01.2021

плати) 1,5. При цьому пропонувалося скасувати встановлення надбавки за престижність праці в граничному розмірі 30 відсотків педагогічним працівникам (постанова КМУ від 23.03.2011 № 373), підвищення на 10 відсотків посадових окладів педагогічним працівникам (постанови КМУ від 11.01.2018 № 22, від 07.11.2018 № 1100) та підвищення на 11 відсотків посадових окладів науково-педагогічним працівникам (постанова КМУ від 23.01.2019 № 36). При встановленні коефіцієнту підвищення посадових окладів (ставок заробітної плати), запропонованого проектом постанови, зазначені вище скасовані виплати входять у новий підвищений посадовий оклад працівників.

Реалізація проекту постанови потребуватиме додаткового збільшення фінансування галузі освіти і науки на 33,4 млрд грн, з яких з місцевого бюджету – 4,1 млрд грн, з державного бюджету – 29,3 млрд грн (розрахунки із урахуванням прогнозованого розміру 1 тарифного розряду у 2021 році: з 1 січня – 2670 грн, з 1 грудня – 2893 гривень).

За інформацією Міністерства фінансів, неінфляційні джерела покриття вказаних видатків наразі відсутні. Закон України «Про Державний бюджет на 2021 рік», доопрацьований з урахуванням Бюджетних висновків Верховної Ради України, схвалених постановою Верховної Ради України № 980-IX від 05.11.2020.

Закон України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» є збалансованим та передбачає ріст соціальних стандартів у 2021 році, і, як наслідок, збільшення розміру заробітної плати працівників бюджетної сфери, у тому числі сфери освіти і науки, на 20 відсотків з 1 січня та ще на 8,5 відсотків з 1 грудня 2021 року.

3. Щодо розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами, то відповідно до частини третьої статті 103² Бюджетного кодексу України освітня субвенція розподіляється між відповідними бюджетами на основі формули, яка розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти, та затверджується Кабінетом Міністрів України. Формула розподілу освітньої субвенції затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1088.

Розрахунок обсягу субвенції для закладів загальної середньої освіти здійснюється на основі розрахункової наповнюваності класів – середнього рівня наповнюваності класів закладів загальної середньої освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці за умови раціональної організації шкільної мережі.

Одним із факторів, що впливають на незабезпеченість окремих територій коштами на виплату заробітних плат педагогічним працівникам, є неефективна мережа малокомплектних шкіл з низькою наповнюваністю класів. Зокрема створення опорних закладів освіти дає змогу не тільки оптимізувати існуючу мережу малокомплектних шкіл, але й залучити додаткові кошти субвенцій з державного бюджету на оснащення сучасного, інклюзивного та безпечного освітнього середовища в таких опорних закладах.

Діючий формульний підхід до розподілу освітньої субвенції спрямований на підвищення якості надання освітніх послуг через стимулювання органів місцевого самоврядування до оптимізації неефективної мережі закладів. У разі наявності малокомплектних закладів загальної середньої освіти з низькою наповнюваністю класів, відповідні місцеві ради мають покривати дефіцит коштів освітньої субвенції за рахунок власних доходів.

У Державному бюджеті на 2021 рік передбачено освітню субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам в обсязі 99,65 млрд гривень.

Формування обсягу освітньої субвенції для місцевих бюджетів на 2021 рік здійснено відповідно з урахуванням кількості учнів станом на 5 вересня 2020 року, а також змін в адміністративно-територіальному устрої України.

4. Відповідно до пункту 5 статті 103⁶ Бюджетного кодексу України розподіл додаткової дотації здійснюється між місцевими бюджетами у порядку, визначеному обласними державними адміністраціями, за погодженням з Кабінетом Міністрів України та затверджується рішенням про обласний бюджет. Принципи розподілу додаткової дотації в таких порядках відрізняються в кожній області.

Міністерство освіти і науки не є розпорядником коштів додаткової дотації та не впливає на визначення її обсягів для окремих місцевих бюджетів.

За інформацією Міністерства фінансів у Державному бюджеті України на 2021 рік затверджено додаткову дотацію для здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я в обсязі 5 900,0 млн гривень.

5. Щодо належного фінансування закладів освіти у 2021 році зазначаємо.

Загалом у Державному бюджеті на 2021 рік Міністерству освіти і науки передбачені видатки обсягом 139,5 млрд грн, що на 26,6 млрд грн більше, ніж у 2020 році. Із зазначеної суми загальнодержавні видатки (субвенції) становлять 103,7 млрд грн, що на 20,1 млрд грн більше, ніж торік:

освітня субвенція (заробітні плати освітян) – 99,65 млрд грн (у 2020 році – 80,9 млрд грн);

субвенція на створення навчально-практичних центрів професійної освіти – 0,15 млрд грн (у 2020 році – 0,1 млрд грн);

субвенція на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами – 0,5 млрд грн (на рівні 2020 року);

субвенція на забезпечення загальної середньої освіти «Нова українська школа» – 1,42 млрд грн (0,4 млрд грн – підвищення кваліфікації педпрацівників, 1,02 млрд грн – закупівля засобів навчання та обладнання) (у 2020 році було використано 1,06 млрд грн на закупівлю засобів навчання та обладнання);

субвенція на реалізацію програми «Спроможна школа для кращих результатів» – 1,0 млрд грн (у 2020 році – 0,5 млрд грн);

нова субвенція обсягом 1,0 млрд грн на заходи, спрямовані на боротьбу з гострою респіраторною хворобою COVID-19 та її наслідками під час навчального процесу в закладах загальної середньої освіти.

Державні видатки Міністерства освіти і науки на 2021 рік становлять 35,8 млрд грн, що на 6,5 млрд грн більше порівняно з 2020 роком, зокрема:

підготовка кадрів закладами вищої освіти – 20,95 млрд грн;

підготовка кадрів закладами фахової передвищої освіти – 4,65 млрд грн;

виплати академічних стипендій – 3,94 млрд грн;

наукова і науково-технічна діяльність ЗВО та наукових установ – 824,8 млн грн;

Фонд розвитку закладів вищої та фахової передвищої освіти – 250 млн грн, які будуть спрямовані на забезпечення проведення заходів з пожежної безпеки в приміщеннях навчальних корпусів та гуртожитків, виконання ремонтних робіт у гуртожитках закладів освіти;

забезпечення діяльності Національного фонду досліджень, грантова підтримка наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок – 732,8 млн грн;

підтримка пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок у закладах вищої освіти – 100 млн грн;

виконання зобов'язань України у сфері міжнародного науково-технічного та освітнього співробітництва, участь у рамковій програмі Європейського Союзу з досліджень та інновацій – 326,9 млн грн;

видання, придбання та доставка підручників і посібників – 574,2 млн грн;

розроблення, проведення експертизи, придбання, супроводження та розміщення в інформаційно-телекомунікаційних системах дистанційних курсів для здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників – 18,5 млн грн;

фінансування п'яти державних інвестиційних проєктів – 328,9 млн грн, з яких три перехідні та два нових (реконструкція учбово-рекреаційного центру «Міжнародний Центр дитячої наукової творчості» та об'єкту національного надбання «Аеродинамічний комплекс» на базі надзвукової аеродинамічної труби Т-6 Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського);

придбання обладнання для лабораторій, навчальних майстерень та експозицій науково-освітнього простору Музею науки в м. Київ – 54 млн гривень.

6. Щодо запровадження державного страхування працівників закладів освіти на випадок захворювання коронавірусною хворобою інформуємо, що правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування громадян в Україні визначено Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – Основи).

Статтею 1 Основ встановлено, що загальнообов'язкове державне соціальне страхування – це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в

інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом, громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом.

Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування складається з Основ та прийнятих відповідно до них законів, інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон) визначено осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, види страхових виплат і витрат на медичні та соціальні послуги, порядок, розміри та умови їх призначення (перерахування) особам, які мають на них право.

Отже, наразі всі працівники підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, у тому числі педагогічні працівники закладів освіти, є застрахованими та в разі настання нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання мають право на отримання відповідних страхових виплат відповідно до Закону.

Також відповідно до цього Закону, за рахунок Фонду соціального страхування України усі працівники закладів освіти є застрахованими особами, які сплачують єдиний соціальний внесок, і мають право на виплату допомоги по тимчасовій втраті працездатності внаслідок захворювання, у т. ч. і захворювання на коронавірусну хворобу. Ці виплати здійснюються працівникам на підставі листка непрацездатності.

Водночас звертаємо увагу, що пропозиції щодо запровадження додаткового обов'язкового державного страхування працівників закладів освіти на випадок інфікування COVID-19 та встановлення обов'язку держави забезпечувати проведення відповідних страхових виплат за рахунок коштів Державного бюджету України, є додатковою державною гарантією їх захисту, оскільки має відмінне правове підґрунтя, що базується на законодавчих засадах законів України «Про страхування» та «Про захист населення від інфекційних хвороб», норми яких не поширюються на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

На сьогодні відповідно до статті 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» держава забезпечує страхові виплати медичним працівникам державних і комунальних закладів охорони здоров'я у разі встановлення групи інвалідності протягом одного календарного року, що настала внаслідок захворювання коронавірусною хворобою (COVID-19), за умови, що таке захворювання пов'язане з виконанням професійних обов'язків в умовах підвищеного ризику зараження, або у разі смерті медичного працівника, що настала внаслідок захворювання коронавірусною хворобою (COVID-19).

Тому, реалізація запровадження додаткового обов'язкового державного страхування працівників закладів освіти на випадок інфікування COVID-19 потребує внесення змін до законодавства.

У Верховній Раді України вже зареєстровано декілька законопроектів, спрямовані на запровадження обов'язкового страхування педагогічних працівників на випадок інфікування COVID-19.

Водночас, 8 вересня 2020 року було підписано Меморандум про співробітництво між страховими компаніями та Міністерством освіти і науки України, який визначає відносини та напрями співробітництва між Сторонами щодо розширення та вдосконалення партнерської співпраці для досягнення спільної мети – сприяння постійному наданню педагогічним працівникам, учням, студентам, іншим працівникам сфери освіти якісних та доступних послуг в сфері добровільного страхування здоров'я на випадок хвороби, у тому числі захворювання на вірус COVID-19. Цей Меморандум підписали такі страхові компанії: ПАТ «Страхова компанія «Альфа-страхування», ПАТ «Страхова компанія «Українська страхова група», ПАТ «Універсальна», ПАТ «Страхова компанія «УНІКА», ПАТ «Страхова компанія «ВУСО».

Цей Меморандум слід розглядати як основу для розробки подальших заходів, спрямованих на розвиток взаємодії та співробітництва сторін у межах повноважень, визначених Конституцією та законами України.

7. Щодо фінансування потреб закладів освіти на період карантину наголошуємо, що за клопотанням Міністерства освіти і науки у Державному бюджеті України на 2021 рік передбачено видатки у розмірі 1,0 млрд грн за новою бюджетною програмою 2211280 «Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на заходи, спрямовані на боротьбу з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV2, та її наслідками під час навчального процесу у закладах загальної середньої освіти».

8. Щодо пільгового проїзду зазначаємо, що щорічно у державному бюджеті України Міністерству освіти і науки України передбачаються кошти на компенсацію пільг на проїзд залізничним транспортом учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студентів (курсантів невійськових) закладів фахової передвищої та вищої освіти. Перевізниками учнів та студентів є підприємства, підпорядковані Міністерству інфраструктури України.

Міністерство освіти і науки здійснює забезпечення пільгового проїзду учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студентів (курсантів невійськових) закладів фахової передвищої та вищої освіти залізничним транспортом відповідно до норм бюджетного законодавства та в межах видатків, передбачених йому на вказані цілі у Державному бюджеті України на відповідний рік.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» на зазначену ціль передбачено обсяг видатків у сумі 18,0 млн. гривень.

9. Щодо втручання в статутну діяльність профспілок повідомляємо, що Міністерство освіти і науки відповідно до Положення про Міністерство освіти і

науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 630, є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України. Слід зазначити, що Міністерство освіти і науки здійснює свою діяльність в межах завдань визначених цим Положенням.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій поінформовано, відповідь Профспілки працівників освіти і науки України надано.

Заступник Міністра

Світлана ДАНИЛЕНКО